

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sk/51/2019
Identifikačné číslo spisu: 2018200366
Dátum vydania rozhodnutia: 24.06.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:2018200366.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci žalobkyne: H. A., narodená XX. V. XXXX, bytom vo C., R. R. V. Č.. XX, právne zast.: JUDr. RNDr. Silviou Prachovou, advokátkou a konateľkou Advokátska kancelária Prachová & Partners, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Miletičova č. 21, IČO: 50 491 300, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8-10, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovanej z 09. októbra 2018, Číslo: XXX XXX XXXX X, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 05. augusta 2019, č. k. 48Sa/27/2018-72, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobkyne z a m i e t a .

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom z 05. augusta 2019, č. k. 48Sa/27/2018-72 postupom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovanej z 09. októbra 2018, Číslo: XXX XXX XXXX X, ktorým tento postupom podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) zamietol v celom rozsahu odvolanie žalobkyne a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie z 20. júna 2018, Číslo: XXX XXX XXXX X. Uvedeným rozhodnutím prvostupňový správny orgán postupom podľa § 70 a § 112 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. zamietol žiadosť žalobkyne o prehodnotenie výšky invalidného dôchodku zo 06. marca 2018.

2. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovanej preskúmal v intenciách § 112 ods. 1, § 113 ods. 1, § 263a ods. 1,2,5,9 zákona č. 461/2003 Z.z. a postupom v zmysle právnej úpravy

ustanovenej v Tretej hlave Tretej časti SSP upravujúcej správnu žalobu v sociálnych veciach za primeraného použitia ustanovení o všeobecnej správnej žalobe podľa Prvej hlavy Tretej časti SSP a dospel k záveru o nedôvodnosti podanej žaloby.

3. Krajský súd mal za preukázané, že žalobkyňa dňa 30. septembra 2016 spísala žiadosť o starobný dôchodok, ktorý žiadala priznať k 30. septembru 2016. Rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredie z 01. decembra 2016, č. XXX XXX XXXX X bol žalobkyni podľa § 65, § 82 a § 293ce zákona č. 461/2003 Z.z. od 30. septembra 2013 priznaný starobný dôchodok v sume 480,20 eur mesačne a podľa § 82 citovaného zákona a v súlade s opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 329/2013 Z.z. bola jeho suma od 01. januára 2014 zvýšená na sumu 489,- eur mesačne a následne od 01. januára 2015 v súlade s opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 295/2004 Z.z. suma starobného dôchodku bola určená sumou 494,20 eur. Rovnako mal preukázané, že rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredie z 15. decembra 2016, č. XXX XXX XXXX X bol žalobkyni od 24. februára 2017 odňatý invalidný dôchodok s tým, že sumy invalidného dôchodku, ktoré boli vyplatené od 30. septembra 2013 (odo dňa priznania starobného dôchodku) do 23. februára 2017, boli s poukazom na ustanovenie § 112 ods. 9 zákona č. 461/2003 Z.z. zúčtované so sumami starobného dôchodku vyplatenými za ten istý čas. Ďalej uviedol, že žalobkyňa žiadosťou z 20. februára 2018, ktorá bola doručená Sociálnej poisťovni, pobočka Dunajská Streda dňa 23. februára 2018 požiadala o prehodnotenie výšky invalidného dôchodku, pričom ako dôvod podania žiadosti uviedla skutočnosť, že v období rokov 2004 až 2006 síce Sociálna poisťovňa preskúmala trvanie jej invalidity podľa nových / prísnejších pravidiel, ale pri určení novej výšky invalidného dôchodku už nepostupovala podľa § 263a ods. 9 zákona č. 461/2003 Z.z.

4. Poukázal na to, že v danom konaní nebolo medzi účastníkmi konania sporné, že žalobkyňa splnila podmienky na priznanie starobného dôchodku dňa 30. septembra 2013 a invalidný dôchodok jej bol odňatý od 24. februára 2017, pričom podľa § 112 ods. 9 zákona č. 461/2003 Z.z. suma invalidného dôchodku, ktorá bola vyplatená odo dňa vzniku nároku na starobný dôchodok bola zaúčtovaná so sumami starobného dôchodku. Spornou právnou otázkou bolo, či po podaní žiadosti o prehodnotenie sumy invalidného dôchodku, ktorá bola doručená Sociálnej poisťovni, pobočka Dunajská Streda dňa 23. februára 2018 prichádzalo do úvahy prehodnotenie sumy invalidného dôchodku z dôvodu preskúmania trvania invalidity žalobkyne podľa § 263 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. účinnom do 18. júla 2006. Podľa krajského súdu v tejto súvislosti pre posúdenie danej veci bolo relevantné ustanovenia § 112 ods. 1, § 70 ods. 1 a § 113 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., ktorými žalobkyňa dôvodila. V súvislosti s ustanovením § 113 ods. 1 menovaného zákona sa súd stotožnil s názorom žalobkyne, že nárok na dávku nezaniká uplynutím času s tým, že tento zaniká dňom smrti fyzickej osoby, ak zákon o sociálnom poistení neustanovuje inak (§ 113 ods. 2 zákona). Je však potrebné rozlišovať medzi nárokom na dávku a zmenou v nároku na dávku, zmenou sumy dávky. Zákon č. 461/2003 Z.z. práve v ustanovení § 112 ods. 1 stanovuje, že dávku možno priznať alebo zvýšiť najviac tri roky spätne odo dňa zistenia, že sa dávka priznala alebo sa vyplácala v nižšej sume ako patrí, alebo najviac tri roky spätne od uplatnenia nároku na dávku alebo nároku na jej zvýšenie. Z uvedeného preto vyplýva, že zákon č. 461/2003 Z.z. priznanie dávky, respektíve priznanie nároku na zvýšenie dávky ohraničuje spätnou trojročnou lehotou, ktorej začiatok plynie buď odo dňa zistenia, že sa dávka priznala alebo vyplácala v nižšej sume, ako patrí alebo odo dňa uplatnenia nároku na dávku alebo nároku na jej zvýšenie. Teda v prípade žalobkyne by bolo možné, pri ustálení vyššej sumy dávky, túto zvýšenú dávku priznať tri roky spätne od uplatnenia nároku na jej zvýšenie, t.j. do 23. februára 2015. V tomto období však už žalobkyňa na základe právoplatného rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie z 01. decembra 2016 nebola poberateľkou invalidného dôchodku, nakoľko od 30. septembra 2013 jej bol priznaný starobný dôchodok, pričom skutočnosť, že invalidný dôchodok jej bol odňatý na základe rozhodnutia z 15. decembra 2016 dňom 24. februára 2017, nie je relevantná. Priznaním starobného dôchodku spätne k 30. septembru 2013, zanikol súčasne k uvedenému dňu aj invalidný dôchodok, pričom suma vyplateného invalidného dôchodku za obdobie od 30. septembra 2013 do 24. februára 2017 sa podľa § 112 ods. 9 zákona č. 461/2003 Z.z. zúčtovala so sumami starobného dôchodku. Teda dôvodom pre zamietnutie žiadosti o prehodnotenie sumy invalidného dôchodku bolo uplynutie zákonom ustanovenej doby pre zmenu sumy dávky invalidného dôchodku.

5. Krajský súd vo vzťahu k námietke žalobkyne domáhajúcej sa prehodnotenia sumy invalidného dôchodku z dôvodu preskúmania trvania invalidity podľa § 263 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. účinného do 18. júla 2006 majúc za to, že jej výška invalidného dôchodku mala byť posúdená podľa zákona č. 461/2003 Z.z. postupom podľa § 263a ods. 5, 9 a 10 zákona č. 461/2003 Z.z., pričom Sociálna poisťovňa nevydala v jej prípade žiadne rozhodnutie, iba jej listom z 01. júna 2006 oznámila mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a skutočnosť, že jej bude invalidný dôchodok naďalej vyplácaný v sume, v akej jej patrilo do zistenia poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť uviedol, že prijatie zákona č. 529/2006 Z.z., ktorý obsahuje ustanovenie § 263a bolo odpoveďou na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 07. júna 2006, sp. zn. PL. ÚS. 25/05, ktorý bol dňa 19. júla 2006 uverejnený v čiastke č. 171 Zbierky zákonov SR pod č. 460/2006 Z.z. Vychádzajúc z ustanovenia § 263a ods. 1 zákona v znení zákona č. 529/2006 Z.z., v prípade poistenca, ktorému bolo preskúmané trvanie invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006, mala Sociálna poisťovňa preskúmať trvanie invalidity alebo čiastočnej invalidity podľa zákona účinného do 31. decembra 2003 a za podmienky, že zákon neustanovuje inak, rozhodnúť o nároku na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok a o nároku na jeho výplatu podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 vrátane zvýšenia dôchodku prislúchajúceho podľa zákona účinného od 01. januára 2004, ak po preskúmaní trvania invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júna 2006 bol odňatý invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok, a to od zániku nároku na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok z dôvodu preskúmania trvania invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júna 2006 (§ 263a ods. 1 písm. a/ zákona), ďalej mala rozhodnúť o sume invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného dôchodku podľa predpisov účinných do 31. decembra 2013 vrátane zvýšenia dôchodku prislúchajúceho podľa zákona účinného od 01. januára 2004, ak po preskúmaní trvania invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného od 18. júna 2006 sa vypláca invalidný dôchodok v sume určenej podľa zákona účinného od 01. januára 2004 a trvá nárok na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa zákona účinného do 31. decembra 2003, a to od zmeny sumy invalidného dôchodku z dôvodu preskúmania trvania invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006 (§ 263a ods. 1 písm. a/ zákona) alebo mala rozhodnúť o trvaní nároku na výplatu invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného dôchodku v sume určenej podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 vrátane zvýšenia dôchodku prislúchajúceho podľa zákona účinného od 01. januára 2004, ak sa v takto určenej sume vypláca po preskúmaní trvania invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006 a trvá nárok na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa zákona účinného do 31. decembra 2003 (§ 263a ods. 1 písm. c/ zákona). Ustanovenie § 263a ods. 2 zakotvuje výnimku z preskúmania trvania invalidity podľa zákona o sociálnom zabezpečení účinného do 31. decembra 2003 upraveného v § 263a ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 529/2006 Z.z., pričom rozhodovanie Sociálnej poisťovne podľa ustanovenia § 263a ods. 2 sa vzťahuje na poistenca, ktorému bol priznaný invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa zákona účinného do 31. decembra 2003, nebola mu určená pri kontrolnej lekárskej prehliadke konanej pred 01. januárom 2004 lehota jej ďalšieho uskutočnenia po 31. decembri 2003 a po preskúmaní trvania invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006 mu bola znížená suma invalidného dôchodku alebo mu bol odňatý invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok. Obsahom posudkového spisu Sociálnej poisťovne, pobočka Trebišov mal však krajský súd zo zápisnice o rokovaní z 28. augusta 2003, č. XXX-XXX-XXXX/2003-2 preukázané, že žalobkyňi nebola určená pred 31. decembrom 2003 lehota kontrolnej lekárskej prehliadky, ktorá sa mala uskutočniť po 01. januári 2004. Z uvedeného dôvodu sa na žalobkyňu nevzťahovalo ustanovenie § 263a ods. 1. Preto bolo potrebné následne skúmať, či Sociálna poisťovňa mala vo vzťahu k žalobkyňi postupovať podľa § 263a ods. 2. Predpokladom postupu podľa § 263a ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. by bola skutočnosť, že žalobkyňi bola znížená suma invalidného dôchodku alebo jej bol invalidný dôchodok odňatý. V prípade žalobkyňi však nenastala ani jedna z uvedených skutočností. Preto Sociálna poisťovňa nebola povinná postupovať podľa § 263a ods. 1 a 2 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 529/2006 Z.z., pričom súd, vzhľadom na argumentáciu žalobkyne o nutnosti aplikácie ustanovenia § 263a ods. 5 zákona, dodal, že uvedené ustanovenie sa vzťahuje iba na tých poistencov, vo vzťahu ku ktorým Sociálna poisťovňa postupovala podľa § 263a ods. 1 a 2 zákona.

6. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti, krajský súd žalobu ako nedôvodnú postupom podľa § 190 SSP zamietol.

7. O trovách konania rozhodol podľa § 168 SSP tak, že v konaní úspešnej žalovanej nárok na náhradu trov konania nepriznal, pretože v rámci správneho súdnictva žalovanému orgánu verejnej správy náhrada trov konania v zásade neprináleží.

8. Len pre úplnosť je potrebné dodať, že krajský súd v poradí treťou výrokovou vetou rozsudku žalobu v časti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10.000,- eur vylúčil na samostatné konanie.

II.

9. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyňa v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

10. Namietala, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP).

11. Podľa žalobkyne krajský súd nesprávne právne posúdil vec tým, že ako spornú otázku uvádza, či po podaní žiadosti o prehodnotenie sumy invalidného dôchodku, ktorá bola doručená Sociálnej poisťovni, pobočka Dunajská Streda dňa 23. februára 2018 prichádzalo do úvahy prehodnotenie sumy invalidného dôchodku z dôvodu preskúmania trvania invalidity žalobkyne podľa § 263 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. účinnom do 18. júla 2006. V príslušnej žiadosti žalobkyňa žiadala o prehodnotenie invalidného dôchodku, nakoľko Sociálna poisťovňa nepostupovala podľa § 263a ods. 9 zákona č. 461/2003 Z.z., t.j. z vlastného podnetu. Podľa § 263 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. „Trvanie invalidity na nárok na invalidný dôchodok uvedený v odseku 1 Sociálna poisťovňa preskúma podľa tohto zákona pri kontrolnej lekárskej prehliadke určenej pred 01. januárom 2004 s lehotou jej uskutočnenia po 31. decembri 2003. Trvanie invalidity podľa tohto zákona Sociálna poisťovňa preskúmava aj vtedy, ak poberateľovi invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného dôchodku priznaného podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 pri kontrolnej lekárskej prehliadke konanej pred 01. januárom 2004 nebola určená lehota jej ďalšieho uskutočnenia po 31. decembri 2003. Po preskúmaní trvania invalidity sa nárok na výplatu invalidného dôchodku a čiastočného invalidného dôchodku, ktoré sa od 01. januára 2004 podľa odseku 1 považujú za invalidný dôchodok, posudzuje podľa predpisu účinného od 01. januára 2004.“ Podľa § 263a ods. 9 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 529/2006 Z.z. „O invalidnom dôchodku a čiastočnom invalidnom dôchodku podľa odsekov 1 a 2 Sociálna poisťovňa rozhodne z vlastného podnetu a o vdovskom dôchodku, vdoveckom dôchodku a sirotskom dôchodku podľa odsekov 6 a 7 Sociálna poisťovňa rozhodne na podnet manželky, manžela a nezaopatreného dieťaťa a zomretého poistenca.“ Vzhľadom k tomu, že toto ustanovenie nadobudlo účinnosť od 01. októbra 2006, vo svojich podaniach, ale následne aj v žalobe, žalobkyňa namietala nielen nezákonný postup Sociálnej poisťovne podľa zákona č. 461/2003 Z.z. účinnom do 18. júla 2006, ale predovšetkým nezákonnosť postupu a jej nečinnosť podľa zmien tohto zákona súvisiacich s nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky, t.j. zákonom č. 529/2006 účinnom od 01. októbra 2006. Žalobkyňa je presvedčená o tom, že správny orgán mal uplatňovať zákon, ktorý bol platný v čase konania, respektíve v čase, keď malo byť rozhodnuté. V období rokov 2004 až 2006 žalovaná nepostupovala podľa § 263 ods. 2 a § 263a ods. 1,5,9,10 a 11 zákona č. 461/2003 Z.z., a to tým, že nekonala z vlastného podnetu napriek tomu, že žalobkyňa spĺňala nárok na výplatu invalidného dôchodku podľa zákona účinného do 31. decembra 2003 a súčasne mala nárok na výplatu invalidného dôchodku podľa zákona účinného od 01. januára 2004, nerozhodla o vyplácaní invalidného dôchodku, ktorý je vyšší alebo najvyšší, to znamená, že nerozhodla podľa tohto zákona.

12. Rovnako vyjadrila nesúhlas so záverom krajského súdu, že je potrebné rozlišovať medzi § 113 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., na základe ktorého nárok na dávku nezaniká uplynutím času a § 112 ods. 1 menovaného zákona, podľa ktorého sa dávka prizná alebo zvýši odo dňa, od ktorého dávka alebo jej zvýšenie patrí, najviac tri roky spätne odo dňa zistenia, že sa dávka priznala alebo sa vyplácala v nižšej sume, ako patrí, alebo najviac tri roky spätne od uplatnenia nároku na dávku alebo nároku na jej

zvýšenie, ak sa dodatočne zistí, že sa dávka priznala v nižšej sume, ako patrí, vypláca v nižšej sume, ako patrí, odoprela neprávom alebo priznala od neskoršieho dátumu, než od ktorého patrí. Žalobkyňa uviedla, že vzhľadom k tomu, že dôchodková dávka nebola do súčasnosti určená podľa zákona č. 461/2003 Z.z., ešte nedošlo k zisteniu, či sa vyplácala v nižšej alebo vyššej sume, ako patrí a tiež nie je možné uplatňovať trojročnú lehotu premlčania na spätné uplatnenie jej nároku. V tomto smere ďalej uviedla, že krajský súd mal posúdiť nečinnosť žalovanej podľa § 112 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. v roku 2016 najneskôr pri rozhodovaní o starobnom dôchodku, ale aj pri rozhodovaní o žiadosti žalobkyne z 20. februára 2018, nakoľko ani v tomto čase neuplynula trojročná lehota od uplatnenia nároku, keďže rozhodovanie o starobnom dôchodku prebiehalo v roku 2016. Tiež uviedla, že je potrebné rozlišovať aj medzi § 114 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. upravujúcim „premlčanie nároku na výplatu dávky alebo jej časti uplynutím troch rokov odo dňa, za ktorý dávka a jej časť patrili (v prípade žalobkyne o tom ešte nebolo rozhodnuté a od roku 2018 do roku 2016 uplynuli len dva roky) a § 112 od. 1 upravujúcim jej priznanie, § 112 ods. 4 upravujúcim jej zastavenie alebo uvoľnenie, ak sa zmenia rozhodujúce skutočnosti a § 113 upravujúcim nezaniknutie nároku na dávku uplynutím času. V prípade žalobkyne došlo k zmene rozhodujúcej skutočnosti pre posúdenie nároku na invalidný dôchodok (§ 112 ods. 4), a preto mal byť opätovne posúdený nárok na invalidný dôchodok žalobkyne a na sumu podľa zákona č. 461/2003 Z.z. Krajský súd preto vec nesprávne právne posúdil, keď nevydanie rozhodnutia o invalidnom dôchodku v roku 2006 neposudzoval ako nezákonný postup a že priznaním starobného dôchodku v roku 2016 so spätnou platnosťou od roku 2013 došlo k uplynutiu doby pre zmenu sumy dávky invalidného dôchodku. Neurčenie invalidného dôchodku podľa zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 529/2006 Z.z. neumožnilo, aby žalobkyni v roku 2016 pri rozhodovaní o starobnom dôchodku bol od septembra 2013 podľa § 81 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. vypláčaný ten dôchodok, ktorý je vyšší.

13. Žalovaná mala posúdiť, či žalobkyňa má nárok na invalidný dôchodok podľa zákona účinného do 31. decembra 2003 a súčasne, či má nárok na výplatu invalidného dôchodku podľa zákona účinného od 01. januára 2004 a vyplácať jej invalidný dôchodok, ktorý je vyšší alebo najvyšší. Poukázala na § 263a ods. 1 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z., podľa ktorého cit.: „Poistencovi, ktorému bolo preskúmané trvanie invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006, Sociálna poisťovňa preskúma trvanie invalidity alebo čiastočnej invalidity podľa zákona účinného do 31. decembra 2003, ak tento zákon neustanovuje inak, a rozhodne o trvaní nároku na výplatu invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného dôchodku v sume určenej podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 vrátane zvýšenia dôchodku prislúchajúceho podľa zákona účinného od 1. januára 2004, ak sa v takto určenej sume vypláca po preskúmaní trvania invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006 a trvá nárok na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa zákona účinného do 31. decembra 2003.“ Podľa § 263a ods. 5 menovaného zákona „Ak poistenec uvedený v odsekoch 1 a 2 má nárok na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa zákona účinného do 31. decembra 2003 a súčasne má nárok na výplatu invalidného dôchodku podľa zákona účinného od 1. januára 2004, vypláca sa invalidný dôchodok, ktorý je vyšší alebo najvyšší. Pri rovnakej sume týchto dôchodkov vypláca sa dôchodok, ktorý si poistenec zvolil. Dňom úpravy výplaty invalidných dôchodkov pre súbeh nárokov na ich výplatu zaniká nárok na invalidný dôchodok, ktorý sa nevypláca.“ Krajský súd tiež opomenul povinnosť žalovanej plynúcu z § 263a ods. 9 zákona č. 461/2003 Z.z. rozhodnúť o invalidnom dôchodku a čiastočnom invalidnom dôchodku podľa ods. 1 a 2 z vlastného podnetu. Podľa ods. 10 tohto ustanovenia mala žalovaná túto povinnosť vykonať najneskôr do 30. septembra 2009, ak začala konanie z vlastného podnetu. V roku 2016 pri rozhodovaní o starobnom dôchodku, kedy mohla Sociálna poisťovňa túto svoju chybu napraviť, mohla postupovať podľa § 263a ods. 5, 9 a 10 a súčasne podľa ods. 11 vzhľadom k tomu, že konanie o invalidnom dôchodku nebolo právoplatne skončené do 30. septembra 2006 a o nároku na invalidný dôchodok rozhodnúť podľa tohto zákona.

14. Namietala tiež záver krajského súdu, že nakoľko žalobkyni nebola pred 31. decembrom 2003 určená kontrolná lekárska prehliadka po 01. januári 2004, nevzťahoval sa na ňu § 263a ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. Toto ustanovenie upravuje, že poistencovi, ktorému bolo preskúmané trvanie invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006, Sociálna poisťovňa preskúma trvanie invalidity alebo čiastočnej invalidity podľa zákona účinného do 31. decembra 2003, ak tento zákon neustanovuje inak, a rozhodne ... písm. c/ o trvaní nároku na výplatu invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného

dôchodku v sume určenej podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 vrátane zvýšenia dôchodku prislúchajúceho podľa zákona účinného od 01. januára 2004, ak sa v takto určenej sume vypláca po preskúmaní trvania invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006 a trvá nárok na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa zákona účinného do 31. decembra 2003. Ustanovenie § 263 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. účinného do 18. júla 2006 v druhej vete upravuje, že trvanie invalidity podľa tohto zákona Sociálna poisťovňa preskúmava aj vtedy, ak poberateľovi invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného dôchodku priznaného podľa predpisov účinných pred 01. januárom 2004 nebola určená lehota jej ďalšieho uskutočnenia po 31. decembri 2003. Po preskúmaní invalidity sa nárok na výplatu invalidného dôchodku a čiastočného invalidného dôchodku, ktoré sa od 01. januára 2004 podľa ods. 1 považujú za invalidný dôchodok, posudzuje podľa predpisu účinného od 01. januára 2004. Žalobkyni bola lekárska kontrola určená až v roku 2006 (podľa zákona č. 461/2003 Z.z.), jej zdravotný stav bol podľa § 263 ods. 2 preskúmaný posudkovým lekárom dňa 05. júna 2006 so záverom, že je invalidný podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. s mierou poklesu 71 %. Z toho vyplýva, že trvanie invalidity bolo preskúmané podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006, ako aj to, že žalobkyni podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 pri kontrolnej lekárskej prehliadke pred 01. januárom 2004 nebola určená lehota jej ďalšieho uskutočnenia po 31. decembri 2003. Z uvedeného dôvodu sa na žalobkyňu vzťahoval § 263a ods. 1 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z.

15. V ďalších častiach podanej kasačnej sťažnosti žalobkyňa namietala nedostatočné odôvodnenie rozsudku krajského súdu s tým, že zároveň do popredia vyzdvihol doktrínu legitímneho očakávania.

16. Záverom navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutia žalovanej zruší a vráti žalovanej na ďalšie konanie, alebo eventuálne rozsudok krajského súdu zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie.

III.

17. Žalovaná sa ku kasačnej sťažnosti žalobkyne vyjadrila podaním z 12. novembra 2019 s tým, že napadnuté rozhodnutie považovala za vecne správne, so záverom krajského súdu sa plne stotožnila, krajský súd v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav veci, na základe ktorého náležite právne vec posúdil a žalobu zamietol a navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť postupom podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

IV.

18. Vyjadrenie žalovanej ku kasačnej sťažnosti bolo žalobkyni doručené dňa 18. novembra 2019 na vedomie.

V.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal kasačnú sťažnosť postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

20. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

21. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

22. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb

zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

23. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP, správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach.

24. Podľa § 199 ods. 1 písm. a/ SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Sociálnej poisťovne.

25. Predmetom kasačného konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala preskúmania zákonitosti postupu a rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovanej z 09. októbra 2018, Číslo: XXX XXX XXXX X, ktorým tento postupom podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. zamietol v celom rozsahu odvolanie žalobkyne a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie z 20. júna 2018, Číslo: XXX XXX XXXX X. Uvedeným rozhodnutím prvostupňový správny orgán postupom podľa § 70 a § 112 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. zamietol žiadosť žalobkyne o prehodnotenie výšky invalidného dôchodku zo 06. marca 2018.

26. Podľa § 263 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 18. júla 2006, invalidný dôchodok a čiastočný invalidný dôchodok, ktoré boli priznané podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, sa považujú po 31. decembri 2003 za invalidný dôchodok podľa tohto zákona v sume, v akej patrili k 31. decembru 2003 a vyplácajú sa aj po tomto dni za podmienok ustanovených predpismi účinnými do 31. decembra 2003, ak tento zákon neustanovuje inak.

27. Podľa § 263 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 18. júla 2006, trvanie invalidity na nárok na invalidný dôchodok uvedený v odseku 1 Sociálna poisťovňa preskúma podľa tohto zákona pri kontrolnej lekárskej prehliadke určenej pred 1. januárom 2004 s lehotou jej uskutočnenia po 31. decembri 2003. Trvanie invalidity podľa tohto zákona Sociálna poisťovňa preskúmava aj vtedy, ak poberateľovi invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného dôchodku priznaného podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 pri kontrolnej lekárskej prehliadke konanej pred 1. januárom 2004 nebola určená lehota jej ďalšieho uskutočnenia po 31. decembri 2003. Po preskúmaní trvania invalidity sa nárok na výplatu invalidného dôchodku a čiastočného invalidného dôchodku, ktoré sa od 1. januára 2004 podľa odseku 1 považujú za invalidný dôchodok, posudzuje podľa predpisu účinného od 1. januára 2004.

28. Podľa § 263 ods. 10 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 18. júla 2006, ak poberateľ invalidného dôchodku uvedeného v odsekoch 1, 5 až 7 splní podmienky nároku na výplatu starobného dôchodku alebo predčasného starobného dôchodku podľa tohto zákona, vypláca sa ten dôchodok, ktorý je vyšší. Pri rovnakej sume týchto dôchodkov sa vypláca ten dôchodok, ktorý si poistenec zvolil. Dňom úpravy výplaty týchto dôchodkov pre súbeh nárokov na ich výplatu zaniká nárok na dôchodok, ktorý sa nevypláca.

29. S účinnosťou od 01. októbra 2006 bol zákonom č. 529/2006 Z.z. do zákona č. 461/2003 Z.z. vložený § 263a, a to na základe nálezov Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 07. júna 2006, sp. zn. PL. ÚS. 25/05, ktorý bol uverejnený v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod číslom 460/2006 a nadobudol účinnosť 19. júla 2006. Ústavný súd Slovenskej republiky týmto nálezom vyslovil nesúlady ustanovenia § 263 ods. 2 a ods. 4 až 7 zákona č. 461/2003 Z.z. s článkom 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

30. Podľa § 263a ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 529/2006 Z.z., poistencovi, ktorému bolo preskúmané trvanie invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006, Sociálna poisťovňa preskúma trvanie invalidity alebo čiastočnej invalidity podľa zákona účinného do 31. decembra 2003, ak tento zákon neustanovuje inak, a rozhodne
a/ o nároku na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok a o nároku na jeho výplatu podľa

predpisov účinných do 31. decembra 2003 vrátane zvýšenia dôchodku prislúchajúceho podľa zákona účinného od 1. januára 2004, ak po preskúmaní trvania invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006 bol odňatý invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok, a to od zániku nároku na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok z dôvodu preskúmania trvania invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006,

b/ o sume invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného dôchodku podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 vrátane zvýšenia dôchodku prislúchajúceho podľa zákona účinného od 1. januára 2004, ak po preskúmaní trvania invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006 sa vypláca invalidný dôchodok v sume určenej podľa zákona účinného od 1. januára 2004 a trvá nárok na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa zákona účinného do 31. decembra 2003, a to od zmeny sumy invalidného dôchodku z dôvodu preskúmania trvania invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006, alebo

c/ o trvaní nároku na výplatu invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného dôchodku v sume určenej podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 vrátane zvýšenia dôchodku prislúchajúceho podľa zákona účinného od 1. januára 2004, ak sa v takto určenej sume vypláca po preskúmaní trvania invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006 a trvá nárok na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa zákona účinného do 31. decembra 2003.

31. Podľa § 263a ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 529/2006 Z.z., poistencovi, ktorému bol priznaný invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa zákona účinného do 31. decembra 2003, nebola mu určená pri kontrolnej lekárskej prehliadke konanej pred 1. januárom 2004 lehota jej ďalšieho uskutočnenia po 31. decembri 2003 a po preskúmaní trvania invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006

a/ bola mu znížená suma invalidného dôchodku, patrí odo dňa zmeny sumy invalidného dôchodku z dôvodu preskúmania trvania invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006 invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok v sume, v akej patril k tomuto dňu vrátane zvýšenia dôchodku prislúchajúceho podľa zákona účinného od 1. januára 2004, alebo

b/ bol mu odňatý invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok, obnoví sa nárok na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok odo dňa zániku nároku na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok v sume, v akej patril k tomuto dňu vrátane zvýšenia dôchodku prislúchajúceho podľa zákona účinného od 1. januára 2004.

32. Podľa § 263a ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 529/2006 Z.z., ak poistenec uvedený v odsekoch 1 a 2 má nárok na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa zákona účinného do 31. decembra 2003 a súčasne má nárok na výplatu invalidného dôchodku podľa zákona účinného od 1. januára 2004, vypláca sa invalidný dôchodok, ktorý je vyšší alebo najvyšší. Pri rovnakej sume týchto dôchodkov vypláca sa dôchodok, ktorý si poistenec zvolil. Dňom úpravy výplaty invalidných dôchodkov pre súbeh nárokov na ich výplatu zaniká nárok na invalidný dôchodok, ktorý sa nevypláca.

33. Podľa § 263a ods. 9 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 529/2006 Z.z., o invalidnom dôchodku a čiastočnom invalidnom dôchodku podľa odsekov 1 a 2 Sociálna poisťovňa rozhodne z vlastného podnetu a o vdovskom dôchodku, vdoveckom dôchodku a sirotskom dôchodku podľa odsekov 6 a 7 Sociálna poisťovňa rozhodne na podnet manželky, manžela a nezaopatreného dieťaťa zomretého poistenca.

34. Podľa § 263a ods. 10 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 529/2006 Z.z., podnet podľa odseku 9 sa môže podať najneskôr do 30. septembra 2009. Sociálna poisťovňa rozhodne podľa odsekov 1 až 9 do 18 mesiacov od podania podnetu alebo do 30. septembra 2009, ak začala konanie z vlastného podnetu.

35. Najvyšší súd z obsahu súdneho, ako aj pripojeného dávkového a posudkového spisu mal preukázané, že

- žalobkyni bol právoplatným rozhodnutím z 19. júna 1972, č. XXX XXX XXX podľa § 27 zákona č.

101/1964 Zb. o sociálnom zabezpečení priznaný čiastočný invalidný dôchodok od 24. mája 1972,
- rozhodnutím zo 04. januára 1994, č. XX XX XX XXXX bol žalobkyni priznaný podľa § 29 a § 98 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení invalidný dôchodok s tým, že priznaním invalidného dôchodku zanikol nárok na čiastočný invalidný dôchodok, ktorý bol týmto rozhodnutím zároveň odňatý,
- listom zo 07. decembra 2005 bola žalobkyni nariadená kontrolná lekárska prehliadka v lehote január 2006,
- posudkový lekár sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočka Trebišov v lekárskej správe z 05. apríla 2006 na základe kontrolnej lekárskej prehliadky určenej na január 2006 stanovil, že žalobkyňa je invalidná podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., lebo pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou s tým, že miera poklesu bola u žalobkyne stanovená na 71 %; ďalšiu kontrolnú lekársku prehliadku nepovažoval za potrebnú,
- Sociálna poisťovňa následne listom z 01. júna 2006 žalobkyni oznámila, že nakoľko jej bol priznaný invalidný dôchodok podľa právnych predpisov účinných pred 01. januárom 2004 a miera poklesu je viac ako 70 %, uvedený dôchodok sa v súlade s § 263 zákona č. 461/2003 Z.z. naďalej vypláca v sume, v akej patril do zistenia poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť,
- žalobkyňa dňa 30. septembra 2016 spísala žiadosť o starobný dôchodok, ktorý žiadala priznať k 30. septembru 2016,
- rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredie z 01. decembra 2016, č. XXX XXX XXXX X bol žalobkyni podľa § 65, § 82 a § 293ce zákona č. 461/2003 Z.z. od 30. septembra 2013 priznaný starobný dôchodok v sume 480,20 eur mesačne v znení neskorších valorizácií,
- rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredie z 15. decembra 2016, Číslo: XXX XXX XXXX X bol žalobkyni od 24. februára 2017 odňatý invalidný dôchodok s tým, že sumy invalidného dôchodku, ktoré boli vyplatené od 30. septembra 2013 (odo dňa priznania starobného dôchodku) do 23. februára 2017, boli s poukazom na ustanovenie § 112 ods. 9 zákona č. 461/2003 Z.z. zúčtované so sumami starobného dôchodku vyplatenými za ten istý čas,
- žalobkyňa žiadosťou z 20. februára 2018, ktorá bola doručená Sociálnej poisťovni, pobočka Dunajská Streda dňa 23. februára 2018 požiadala o prehodnotenie výšky invalidného dôchodku, pričom ako dôvod podania žiadosti uviedla skutočnosť, že v období rokov 2004 až 2006 síce Sociálna poisťovňa preskúmala trvanie jej invalidity podľa nových / prísnejších pravidiel, ale pri určení novej výšky invalidného dôchodku už nepostupovala podľa § 263a ods. 9 zákona č. 461/2003 Z.z.

36. Najvyšší súd po vyhodnotení námietok uvedených v kasačnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a taktiež pripojených administratívnych spisov konštatuje, že rozsudok krajského súdu je čo do jeho výrokovej časti vecne správny.

37. Najvyšší súd po preskúmaní veci však na rozdiel od názoru krajského súdu prezentovanom v rozsudku konštatuje, že na žalobkyňu sa § 263a ods. 1 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 529/2006 Z.z. aplikovať mal, keďže vo vzťahu k žalobkyni bolo preskúmané trvanie invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006. Zo žiadneho ustanovenia zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení pritom nevyplývalo, že by bolo treba vypočítať aj výšku invalidného dôchodku podľa § 71 zákona č. 461/2003 Z.z. Túto skutočnosť potvrdila samotná žalovaná už v žalobou napadnutom rozhodnutí. Ustanovenie § 263 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. pokrýva aj tú situáciu, keď trvanie invalidity podľa zákona č. 461/2003 Z.z. Sociálna poisťovňa preskúmava aj vtedy, ak poberateľovi invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného dôchodku priznaného podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 pri kontrolnej lekárskej prehliadke konanej pred 01. januárom 2004 nebola určená lehota jej ďalšieho uskutočnenia po 31. decembri 2003. V tejto súvislosti najvyšší súd uvádza, že posúdenie dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu na účely invalidného dôchodku na základe lekárskej kontrolnej prehliadky sa uskutočnilo dňa 05. apríla 2006 (pred účinnosťou zákona č. 529/2006 Z.z., ktorým bol zákon č. 461/2003 Z.z. doplnený o § 263a) so záverom, že žalobkyňa je invalidná podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., lebo pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou s tým, že miera poklesu bola u žalobkyne stanovená na 71 %; ďalšia kontrolná lekárska prehliadka bola vyhodnotená ako nepotrebná. V tomto smere následne Sociálna poisťovňa zaslala žalobkyni list z 01.

júna 2006 s tým, že nakoľko jej bol priznaný invalidný dôchodok podľa právnych predpisov účinných pred 01. januárom 2004 a miera poklesu je viac ako 70 %, uvedený dôchodok sa v súlade s § 263 zákona č. 461/2003 Z.z. naďalej vypláca v sume, v akej patril do zistenia poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Pokiaľ žalobkyňa nebola s obsahom listu vo veci právneho nároku na invalidný dôchodok podľa zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení stotožnená, mohla požiadať príslušný krajský súd o preskúmanie jeho obsahu podľa Občianskeho súdneho poriadku. Odvolací súd sa preto nemohol stotožniť s tvrdením žalobkyne, že správny orgán o sume invalidného dôchodku nerozhodol. Podľa § 263a ods. 9 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 529/2006 Z.z. o invalidnom dôchodku a čiastočnom invalidnom dôchodku podľa odsekov 1 a 2 Sociálna poisťovňa rozhodne z vlastného podnetu, pričom zároveň menovaný zákon upravuje v nasledujúcom odseku 10 aj možnosť podania podnetu, ktorý sa môže podať najneskôr do 30. septembra 2009; Sociálna poisťovňa rozhodne podľa odsekov 1 až 9 do 18 mesiacov od podania podnetu alebo do 30. septembra 2009, ak začala konanie z vlastného podnetu. Z uvedeného vyplýva, že žalobkyni nič nebránilo v relevantnom čase sa podnetom obrátiť na Sociálnu poisťovňu, a teda iniciovať postup podľa § 263a ods. 1 písm. c/ v následnom spojení s § 263a ods. 5. Tvrdenie žalobkyne, že cit.: „ (...) o možnosti posúdenia invalidity a nového určenia invalidného dôchodku podľa zákona č. 461/2003 Z.z., aj o povinnosti Sociálnej poisťovne postupovať podľa ustanovenia § 263a ods. 5,9 a 10 (...)“ sa dozvedela koncom roka 2017, nie je relevantné. Na tomto mieste dáva najvyšší súd (odhliadnuc od všeobecne uznávanej zásady „ignorantia iuris non excusat“, t.j. „neznalosť zákona neospravedlňuje“) do pozornosti zásadu, podľa ktorej „vigilantibus iura scripta sunt“, t.j. „práva patria len bdelym“ (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. V slobodnej spoločnosti je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením či zanedbaním môžu strácať svoje práva majetkové, osobné, satisfakčné a podobne.

38. Najvyšší súd ďalej poukazuje na podstatnú skutočnosť, a to, že žalobkyňa na predpísanom tlačive požiadala o starobný dôchodok. Nárok si uplatnila dňa 30. septembra 2016 s tým, že starobný dôchodok žiadala priznať tri roky spätne, t. j. od 30. septembra 2013. Uvedenej žiadosti bolo zo strany Sociálnej poisťovne vyhovené a rozhodnutím z 01. decembra 2016, č. XXX XXX XXXX X bol žalobkyni podľa § 65, § 82 a § 293ce zákona č. 461/2003 Z.z. od 30. septembra 2013 priznaný starobný dôchodok v sume 480,20 eur mesačne vrátane na túto sumu nadväzujúcich neskorších valorizácií. Predmetné rozhodnutie žalobkyňa nenapadla riadnym opravným prostriedkom, a teda stalo sa právoplatným. Táto skutočnosť zároveň mala za následok vydanie rozhodnutia z 15. decembra 2016, č. XXX XXX XXXX X - I., ktorým bol žalobkyni od 24. februára 2017 odňatý invalidný dôchodok s tým, že sumy invalidného dôchodku, ktoré boli vyplatené od 30. septembra 2013 (odo dňa priznania starobného dôchodku) do 23. februára 2017, boli s poukazom na ustanovenie § 112 ods. 9 zákona č. 461/2003 Z.z. zúčtované so sumami starobného dôchodku vyplatenými za ten istý čas. Predmetné rozhodnutie rovnako žalobkyňa nenapadla riadnym opravným prostriedkom, a teda nadobudlo právoplatnosť. Ide o vec rozhodnutú (tzv. res iudicata), ktorá okolnosť vylučuje opätovné rozhodovanie o nároku na invalidný dôchodok.

39. K tvrdeniu žalobkyne, že sociálna poisťovňa podľa § 263a ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 529/2006 Z.z. rozhodne o nároku na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok a o jeho sume podľa § 263a ods. 1 a 2 aj vtedy, keď poistencom uvedeným v odsekoch 1 a 2 bol invalidný dôchodok prekvalifikovaný na starobný dôchodok, najvyšší súd uvádza, že v predmetnej veci nebol invalidný dôchodok prekvalifikovaný na starobný dôchodok. Ustanovenie § 263a ods. 3 je potrebné chápať v kontexte s § 263 ods. 9 zákona č. 461/2003 Z.z., podľa ktorého invalidný dôchodok uvedený v odseku 1, ktorého poberateľ pred 01. januárom 2004 dovŕšil vek najmenej 60 rokov, ak ide o muža, alebo vek najmenej 57 rokov, ak ide o ženu, sa považuje od 01. januára 2005 za starobný dôchodok. V predmetnej veci bolo o starobnom dôchodku rozhodnuté samostatným rozhodnutím, a to na základe žiadosti žalobkyne.

40. Záverom považoval odvolací súd za nevyhnutné poznamenať, že invalidita podľa § 29 ods. 3 zákona č. 100/1988 Z. je v podstate invalidita s viac ako 71 % mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú

činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou, preto nebol žiaden zákonný podklad na zmenu sumy invalidného dôchodku žalobkyne od roku 2006.

41. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd nepovažoval kasačnú sťažnosť žalobkyne za dôvodnú, a preto ju podľa § 461 SSP zamietol.

42. O náhrade trov kasačného konania rozhodol najvyšší súd tak, že žalobkyni, ktorá v tomto konaní úspech nemala, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP) a žalovanej ich nepriznal, lebo to nemožno spravodlivo požadovať (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 168 veta prvá SSP).

43. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.